

Warszawa, 12 sierpnia 2026 r.

Departament Świadczeń Emerytalno-Rentowych

992700.611.770.2026-WOS

Sz. P. Jolanta Haroń
Przewodnicząca Związku Zawodowego
Celnicy PL

Odpowiedź na wystąpienie z 8 lipca 2026 r.

Dotyczy: pytań w zakresie zasad ustalania wysokości świadczenia emerytalnego z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych ZUS dla funkcjonariuszy Służby Celnej oraz funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, którzy mają lub będą mieli ustalone prawo do emerytury mundurowej.

Szanowna Pani Przewodnicząca,

funkcjonariusze Służby Celnej (SC) lub Służby Celno-Skarbowej (SCS), którzy mają ustalone prawo do emerytury policyjnej i posiadają okresy zatrudnienia mogą również nabyć prawo do emerytury powszechnej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). W takim przypadku przy ustalaniu emerytury z FUS nie uwzględnia się żadnego okresu ujętego w prawie do emerytury policyjnej. Uwzględnia się natomiast wszystkie pozostałe okresy objęte ubezpieczeniem powszechnym, tj. i te przed okresem służby i te – po okresie służby, i te – które występują pomiędzy okresami służby¹.

Aby uniknąć podwójnego uwzględnienia okresów służby w wymiarze emerytury policyjnej i emerytury powszechnej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) zobowiązany jest do usunięcia z ewidencji informacji o należnych i zwaloryzowanych składkach na ubezpieczenie emerytalne za okresy służby, które zostały uwzględnione w wymiarze emerytury policyjnej².

Wypłata obu świadczeń, tj. emerytury powszechnej z ZUS i emerytury policyjnej z ZER MSWiA jest możliwa tylko w odniesieniu do funkcjonariuszy, przyjętych po raz pierwszy do służby po dniu 1 stycznia 1999 r., gdy emerytura policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy³. Art. 15a ww. ustawy

¹ art. 5 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.), dalej ustawa emerytalna

² art. 40 ust. 8a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, z późn. zm.), dalej ustawa systemowa

³ ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2026 r. poz. 505), dalej ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy

określa sposób obliczenia wysokości emerytury policyjnej dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. (za okresy służby, bez uwzględnienia okresów przebytych w systemie powszechnym), art. 15d tej ustawy dotyczy funkcjonariuszy SC/SCS, którzy wstąpili do służby po raz pierwszy przed 1 stycznia 2013 r., natomiast art. 18e ustawy dotyczy funkcjonariuszy przyjętych do służby po raz pierwszy po 31 grudnia 2012 r.

Poniżej przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w treści wystąpienia. Ze względu na ograniczony zasób przekazanych informacji, odpowiedzi mają charakter ogólny, bądź warunkowy.

- I. Funkcjonariusz celny, a od 1 marca 2017 r. funkcjonariusz SCS pełnił służbę od 1 stycznia 1985 r. do 1 lutego 2026 r. W lutym 2026 r. wystąpił o emeryturę policyjną z ZER i otrzymał ją za lata od 15 września 1999 r. do 1 lutego 2026 r. w pełnej wysokości, tj. 75%. Za lata pracy/służby od 1 stycznia 1985 r. do 14 września 1999 r. przekazywane były wszelkie składki do ZUS.
- II. Funkcjonariusz celny, a od 1 marca 2017 r. funkcjonariusz SCS pełnił służbę od 1 stycznia 1995 r. do 1 lutego 2026 r. W lutym 2026 r. wystąpił o emeryturę policyjną i otrzymał ją za lata od 15 września 1999 r. do 1 lutego 2026 r. w pełnej wysokości, tj. 75%. W okresie od marca 2026 r. podjął pracę w korpusie Służby Cywilnej.

Pytanie 1

Czy po osiągnięciu pełnej emerytury (75%) z ZER MSWiA, jest możliwe za lata pracy/służby nieobjętej decyzją ZER MSWiA otrzymanie emerytury z ZUS za lata pracy/służby nieobjętej decyzją ZER?

Pytanie 2

Co będzie w tym przypadku stanowiło podstawę do naliczenia emerytury cywilnej z ZUS? Czy tylko kwota z kapitału początkowego czy również kwota z subkonta oraz z waloryzowanych składek za lata cywilne?

Pytanie 3

Czy po osiągnięciu pełnej emerytury mundurowej z ZER MSWiA jest możliwe za lata pracy/służby nieobjętej decyzją ZER MSWiA (od 1 stycznia 1995 r. do 14 września 1999 r. oraz od marca 2026 r. do zakończenia pracy) otrzymanie emerytury z ZUS? Czy w tym przypadku okres zaliczony do emerytury z ZUS nie może być mniejszy niż 20 lat pracy?

Funkcjonariuszom SC lub SCS, którzy mają ustalone prawo do emerytury policyjnej i legitymują się – poza okresami służby uwzględnionymi przy przyznawaniu emerytury policyjnej z ZER MSWiA – okresami zatrudnienia (ubezpieczenia) przysługuje również prawo do emerytury z FUS, o ile spełnią warunki określone w ustawie emerytalnej, tj.:

- ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. emerytura z FUS przysługuje:
 - po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn) oraz udowodnieniu okresu składkowego i nieskładkowego, który wynosi dla kobiet co najmniej 20 lat, a dla mężczyzn 25 lat⁴,
 - po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego oraz udowodnieniu okresu składkowego i nieskładkowego, który wynosi dla kobiet co najmniej 15 lat, a dla mężczyzn 20 lat⁵.

⁴ art. 27 ustawy emerytalnej

⁵ art. 28 ustawy emerytalnej

- ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. emerytura z FUS przysługuje, jeżeli osiągnęli powszechny wiek emerytalny oraz mają zewidencjonowane (zapisane) składki na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie emerytalne, przynajmniej za jeden dzień⁶.

W przypadku, gdy funkcjonariusz SC lub SCS ma ustalone prawo do emerytury policyjnej wysokość emerytury z FUS, z uwagi na regulację zawartą w art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej, może być obliczona wyłącznie z tytułu okresów ubezpieczenia (okresów składkowych i nieskładkowych), a więc z wyłączeniem okresów służby, z tytułu których ustalono prawo do emerytury policyjnej.

Podstawę obliczenia emerytury z FUS, przyznanej z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ustawy emerytalnej, stanowi w tym przypadku:

- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne należnych za okresy ubezpieczenia, z wyłączeniem składek na ubezpieczenie emerytalne za okresy służby, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji oraz
- zwaloryzowany kapitał początkowy, obliczony z uwzględnieniem okresów pracy w administracji celnej oraz innych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych do 31 grudnia 1998 r.

W podstawie obliczenia emerytury z FUS nie mogą być w tym przypadku uwzględnione składki na ubezpieczenie emerytalne za okresy służby uwzględnione w wymiarze emerytury policyjnej. Składki te, na podstawie zawiadomienia właściwego organu emerytalnego o ustaleniu prawa ubezpieczonego do emerytury policyjnej, ZUS usuwa z ewidencji, stosując przepis art. 40 ust. 8a ustawy systemowej.

Emerytura z FUS może być wypłacana niezależnie od wypłaty emerytury policyjnej, jeżeli wysokość emerytury policyjnej dla funkcjonariusza SC lub SCS została ustalona na podstawie art. 15d lub art. 18e ustawy z 18 lutego 1994 r. (a więc wyłącznie za okresy służby). W takim przypadku funkcjonariusz mający ustalone prawo do emerytury policyjnej oraz emerytury z FUS jest uprawniony do pobierania obu świadczeń: emerytury policyjnej z ZER MSWiA oraz emerytury z FUS.

Usunięciu z ewidencji stosownie do postanowień art. 40 ust. 8a ustawy systemowej podlegają składki emerytalne z konta ubezpieczonego i subkonta, przy czym z subkonta podlegają usunięciu tylko zewidencjonowane składki emerytalne oraz wyegzekwowane od tych składek odsetki za zwłokę i opłata prolongacyjna. Nie podlegają natomiast usunięciu środki zwrócone z otwartego funduszu emerytalnego i zewidencjonowane na subkoncie.

Kobieta, będąca członkiem otwartego funduszu emerytalnego (OFE), jeżeli spełnia warunki do przyznania okresowej emerytury kapitałowej⁷, może mieć również w tym przypadku ustalone prawo do tej emerytury z tytułu środków z tzw. II filaru emerytalnego (o ile kwota tych środków uprawnia do ustalenia prawa do tej emerytury, tj. nie jest niższa od 20 – krotności kwoty dodatku pielęgnacyjnego) i pobierać tę emeryturę łącznie z emeryturą z FUS (z tzw. I filaru) do osiągnięcia wieku 65 lat. Z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat (wiek emerytalny przewidziany dla mężczyzn),

⁶ art. 24 ustawy emerytalnej

⁷ art. 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 926), dalej ustawa o emeryturach kapitałowych

emerytura z FUS jest z urzędu przeliczana z uwzględnieniem środków zwróconych z OFE i zewidencjonowanych na subkoncie i ustalana jest emerytura w docelowej wysokości⁸.

Kobiecie, której kwota środków zwróconych z OFE i zewidencjonowanych na subkoncie jest niższa od 20 – krotności kwoty dodatku pielęgnacyjnego, środki zewidencjonowane na subkoncie w ZUS i odpowiednio zwaloryzowane zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia emerytury z FUS, przyznanej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

W przypadku kobiety będącej członkiem OFE, która po raz pierwszy wystąpi z wnioskiem o emeryturę powszechną w wieku 65 lat (po ukończeniu męskiego wieku emerytalnego), środki zwrócone z OFE i zewidencjonowane na jej subkoncie zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia emerytury z FUS.

- III. W 2017 r. podczas reformy KAS część funkcjonariuszy została zwolniona ze służby i przeniesiona do korpusu Służby Cywilnej. W wyniku postępowań sądowych ww. zostały przywrócone do służby z dniem ich pierwotnego zwolnienia (np. z dniem 1 czerwca 2017 r.). Zatem zgodnie z prawomocnym wyrokiem sądu osoby te nigdy nie były poza służbą Celno-Skarbową.

Pytanie 4

Czy płatnik, po prawomocnym wyroku sądu przywracającym do służby jest zgodnie z przepisami zobowiązany do wyrejestrowania funkcjonariusza X za okres od 1 stycznia 2018 r. do 1 czerwca 2026 r. z ubezpieczenia w ZUS na formularzu ZUS P ZWUA kodem z tytułu ubezpieczenia 113400 (który oznacza funkcjonariusza SCS)? Jeśli tak, bardzo prosimy o podanie podstawy prawnej. Dodatkowo nasuwa się pytanie co dzieje się ze środkami funkcjonariusza zgromadzonymi na koncie ZUS za okres od 1 stycznia 2018 r. do 1 czerwca 2026 r.?

Pytanie 5

Czy płatnik jest zobowiązany do zarejestrowania funkcjonariusza X od 1 stycznia 2018 r. do ubezpieczenia w ZUS na formularzu ZUS P ZUA kodem z tytułu ubezpieczenia 011000 (który oznacza pracownika podlegającego ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu), skutkiem czego nastąpiła zmiana sposobu odprowadzania składek społecznych – składka na ubezpieczenie chorobowe)? Jeśli tak, bardzo prosimy o podanie podstawy prawnej.

Z przekazanych informacji wynika, że funkcjonariusz SCS został zwolniony ze służby 1 czerwca 2017 r. i przeniesiony do korpusu służby cywilnej. Wyrokiem sądu z 1 czerwca 2026 r. został przywrócony do służby od 1 czerwca 2017 r.

W opisanym przypadku, ponieważ funkcjonariusz SCS został zwolniony ze służby 1 czerwca 2017 r., powinien zostać z tym dniem wyrejestrowany z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako funkcjonariusz z kodem tytułu ubezpieczenia 11 34 XX. Jeżeli przeniesienie do korpusu służby cywilnej (czyli zatrudnienie jako pracownika służby cywilnej) nastąpiło z tym samym dniem, to również od 1 czerwca 2017 r. osoba ta powinna być zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownik z kodem tytułu ubezpieczenia właściwym dla pracownika 01 10 XX. Z uwagi na to, że wyrokiem sądu (rozumiemy, że prawomocnym) opisana osoba została przywrócona do SCS od 1 czerwca 2017 r. i jeśli z tym też dniem (1 czerwca 2017 r.) przestała być pracownikiem służby cywilnej, powinna być wyrejestrowana z ubezpieczeń społecznych

⁸ art. 26c ustawy emerytalnej

i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownik i zgłoszona do tych ubezpieczeń jako funkcjonariusz SCS od 1 czerwca 2017 r.

Następnie, w związku ze zmianą przepisów od 1 stycznia 2018 r. i wyłączeniem funkcjonariuszy SCS z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, osobę tę należało wyrejestrować z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu ubezpieczenia 11 34 XX od tej daty (tj. od 1 stycznia 2018 r.) i zgłosić do ubezpieczenia zdrowotnego z tym samym kodem od tej samej daty (tj. 1 stycznia 2018 r.).

W przypadku wpływu korekt dokumentów rozliczeniowych, które zmniejszają wysokość należnych składek, na koncie płatnika może powstać nadpłata z tytułu nienależnie opłaconych składek. Sposób postępowania w razie wystąpienia nadpłaty na koncie został określony w ustawie systemowej⁹. Nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez ZUS z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku – na poczet przyszłych składek, chyba, że płatnik składek złoży wniosek o ich zwrot¹⁰. Nadpłata podlega zwrotowi, o ile prawo do jej zwrotu nie uległo przedawnieniu¹¹.

Ponadto (odpowiadając na pyt. 5), opisana osoba powinna być zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń na druku ZUS ZUA z kodem właściwym dla pracownika (01 10 XX) od 1 stycznia 2018 r., ale tylko wtedy, kiedy od tej daty pozostawała w stosunku pracy.

Zgodnie z ustawą systemową, zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownik podlega osoba pozostająca w stosunku pracy¹². Pracownicy podlegają ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku¹³.

Na podstawie powołanej ustawy¹⁴, funkcjonariusze SCS podlegali ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby. Funkcjonariusze ci podlegają również ubezpieczeniu zdrowotnemu¹⁵.

Na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw¹⁶, funkcjonariusze SCS od 1 stycznia 2018 r. przestali podlegać ubezpieczeniom społecznym na podstawie ustawy systemowej.

Ponadto, zgodnie z przepisami¹⁷, jeżeli funkcjonariusz zwolniony ze służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego

⁹ art. 24 ust. 6a-6h ustawy systemowej

¹⁰ art. 24 ust. 6a ustawy systemowej

¹¹ art. 24 ust. 6g ustawy systemowej

¹² art. 8 ust. 1 ustawy systemowej

¹³ art. 13 pkt 1 ustawy systemowej oraz art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn.zm.), dalej ustawa zdrowotna

¹⁴ art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2017 r.

¹⁵ art. 66 ust. 1 pkt 11 ustawy zdrowotnej

¹⁶ art. 7 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. (Dz. U. poz. 1321), dalej ustawa zmieniająca

¹⁷ art. 250a ust. 1 i 3 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1131 z późn. zm.).

funkcjonariuszowi po dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do ZUS składki za ten okres przewidziane w ustawie systemowej. Na wniosek funkcjonariusza składki przekazuje się również w przypadku, gdy funkcjonariusz ten spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do policyjnej renty.

Wyżej powołany przepis nie zawiera żadnych szczególnych uregulowań, które wyłączałyby obowiązek odprowadzenia wyżej wskazanych składek w odniesieniu do zwolnionego funkcjonariusza w przypadku powrotu do służby. Dopuszczalny jest jednak zwrot składek płatnikowi, który opłacił je za byłego funkcjonariusza powracającego do tej służby, o ile w międzyczasie nie został on objęty obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi albo ubezpieczeniem społecznym rolników.

Jednocześnie wyjaśniamy, że zgodnie z przepisami ustawy zdrowotnej¹⁸, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają funkcjonariusze SCS od dnia nawiązania stosunku służbowego do dnia jego ustania. Tym samym, za funkcjonariuszy będących w służbie w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 1 czerwca 2026 r. ww. składka jest obowiązkowa i nie podlega zwrotowi.

- IV. Funkcjonariusz SC oraz SCS ma prawo do zarówno emerytury z ZUS, jak i emerytury z ZER. W przypadku spełnienia określonych warunków, w tym wcześniejsze wystąpienie o emeryturę z ZER niż z ZUS, z uwagi na art. 12 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

Pytanie 6

Jakie warunki należy spełnić po otrzymaniu emerytury z ZER, aby mieć prawo, do otrzymania emerytury za lata nieobjęte decyzją ZER?

Odpowiedź na pytanie, dotyczące warunków, które należy spełnić, aby uzyskać prawo do emerytury z FUS, została zawarta w odpowiedziach na pytania 1-3.

W takiej sytuacji jak opisana w pytaniu, przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury z FUS nie uwzględnia się okresów służby pełnionych w SC lub w SCS, jeżeli z ich tytułu ustalono prawo do emerytury policyjnej.

Pytanie nr 7

Czy za okres pracy/służby objętej decyzją emerytalną ZER składki emerytalne zgromadzone do 31 grudnia 2017 r. w ZUS zostaną usunięte należne i zwaloryzowane składki na ubezpieczenie emerytalne za okres służby uwzględnione w wymiarze emerytury wojskowej lub policyjnej z indywidualnego konta wnioskodawcy i nie wejdą do wyliczenia emerytury z ZUS. Prosimy o podanie podstawy prawnej.

W przypadku, gdy funkcjonariusz nabył prawo do emerytury policyjnej i w wymiarze tej emerytury uwzględnione są okresy służby, za które opłacane były składki na ubezpieczenie emerytalne, zapisy ustawy systemowej¹⁹ zobowiązują ZUS do usunięcia z ewidencji informacji o składkach należnych i zwaloryzowanych na ubezpieczenie emerytalne za te okresy. W konsekwencji nie będą one uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury z FUS oraz w podstawie obliczania tej emerytury.

¹⁸ art. 70 ust. 2 ustawy zdrowotnej

¹⁹ art. 40 ust. 8a ustawy systemowej

Pytanie 8

Czy okres pracy/służby objęty decyzją emerytalną ZER wyliczony kapitał początkowy zostanie pomniejszony i nie wejdzie w całości do wyliczenia emerytury z ZUS? Prosimy o podanie podstawy prawnej.

Jeżeli funkcjonariuszowi SC lub SCS przy ustalaniu prawa do emerytury policyjnej uwzględniono okresy służby przypadające przed 1 stycznia 1999 r. (np. służbę w Policji lub służbę wojskową), okresy te nie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu kapitału początkowego. Oznacza to konieczność ponownego ustalenia kapitału początkowego poprzez wyłączenie okresów służby pełnionej przed 1 stycznia 1999 r.²⁰, które zostały uwzględnione w wymiarze emerytury policyjnej.

Pytanie 9

Jakie są zasady wypłaty środków z II filaru w przypadku kobiety, która przechodzi na emeryturę po osiągnięciu 60 roku życia, ale przed 65 rokiem życia? Prosimy o podanie podstawy prawnej.

Pytanie 10

Jakie są zasady wypłaty środków z II filaru w przypadku kobiety, jeśli składa wniosek o emeryturę z ZUS w 65 roku życia? Prosimy o podanie podstawy prawnej?

Pytanie 11

Jakie są zasady wypłaty środków z II filaru w przypadku mężczyzny, który przechodzi na emeryturę po osiągnięciu 65 roku życia. Prosimy o podanie podstawy prawnej.

Odpowiedź na pytanie, dotyczące warunków, które należy spełnić, aby uzyskać prawo do okresowej emerytury kapitałowej, została przedstawiona w odpowiedziach na pytania 1-3.

Wysokość okresowej emerytury kapitałowej ustalana jest przez podzielenie podstawy jej obliczenia przez średnie dalsze trwanie życia służące do obliczenia emerytury z FUS. Podstawę obliczenia okresowej emerytury kapitałowej stanowi kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie ubezpieczonej na ten sam dzień, na który ustalana jest kwota składek na ubezpieczenie emerytalne ubezpieczonej. Funkcjonariuszce, której kwota środków zgromadzonych na subkoncie jest niższa od 20 – krotności kwoty dodatku pielęgnacyjnego, środki zewidencjonowane na subkoncie w ZUS i odpowiednio zwaloryzowane zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia emerytury z FUS, przyznanej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Kobietom, które do 65 roku życia pobierały okresową emeryturę kapitałową, emeryturę w docelowej wysokości ZUS ustala z urzędu²¹.

Podstawę obliczenia emerytury docelowej²² stanowi:

- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury w nowej wysokości, z uwzględnieniem ich waloryzacji,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie.

²⁰ zgodnie z art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej w związku z art. 173 ust. 1a tej ustawy

²¹ art. 26c ust. 1 ustawy emerytalnej

²² art. 26c ust. 2 ustawy emerytalnej

W przypadku zarówno kobiety jak i mężczyzny środki zewidencjonowane na subkoncie zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia emerytury z FUS, która zostanie przyznana po osiągnięciu wieku 65 lat²³.

- V. Funkcjonariusz wcześniejszej SC, a obecnie SCS pobiera wyłącznie emeryturę z ZER i do powszechnego wieku emerytalnego pozostało mu 10 lat.

Pytanie 12

Czy osobie pobierającej wyłącznie emeryturę ZER policyjną przysługuje wypłata/doliczenie do emerytury z ZER środków z IKE BIS (OFE) zgromadzonych na subkoncie w ZUS? Jeśli tak, to na jakich zasadach i w jakim trybie następuję ich wypłata?

Dla osób, które zostały przyjęte do służby jako funkcjonariusz po 1 stycznia 1999 r. i mają prawo do emerytury policyjnej i do emerytury z ZUS, środki z OFE przekazane na subkonto w ZUS są doliczane do podstawy emerytury z FUS.

Natomiast dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które zostały przyjęte do służby jako funkcjonariusz przed 2 stycznia 1999 r. i mają prawo tylko do jednej emerytury (policyjnej albo z ZUS) następuje wykreślenie członkostwa w OFE i przekazanie środków z OFE na dochody budżetu państwa.

Pytanie 13

Jeżeli do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego pozostało mniej niż 10 lat, to czy funkcjonariusz SC, który ma zgromadzone środki na II filarze może złożyć oświadczenie w ramach tzw. okna transferowego z IKE BIS (OFE) do ZUS?

Jeśli do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego pozostało mniej niż 10 lat, to ubezpieczeni, którzy mają zgromadzone środki na II filarze nie mogą złożyć oświadczenia w ramach tzw. okna transferowego.

Pytanie 14

Do jakich instytucji należy złożyć wniosek o wypłatę środków zgromadzonych w IKE BIS (OFE) w sytuacji, gdy ubezpieczony pobiera wyłącznie emeryturę policyjną, nie złożył oświadczenia w ramach tzw. okna transferowego z IKE BIS (OFE) do ZUS?

OFE wypłaca środki w następujących przypadkach:
rozvodu,

- unieważnienia małżeństwa,
- ustania wspólności majątkowej,
- śmierci osoby.

W wymienionych wyżej przypadkach należy złożyć wniosek o wypłatę zgromadzonych środków do odpowiedniego OFE.

- VI. Funkcjonariusz SCS pełnił służbę od 8 kwietnia 1991 r. do 31 maja 2017 r. Następnie przeniesiony został od 1 czerwca 2017 r. do korpusu służby cywilnej i nadal pracuje jako cywil. Od 1 września 2019 r. pobiera emeryturę z ZER za okres od 15 września 1999 r. do 1 czerwca 2017 r. Ma ustalony kapitał początkowy od 8 kwietnia 1991 r. do 15 września 1999 r. i przez okres od 8 kwietnia 1991 r. do chwili obecnej są odprowadzane składki na ubezpieczenie

²³ art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej

społeczne, w tym składki na II filar (przystąpienie do funduszu OFE w maju 1999 r.).
We wrześniu 2026 r. ww. osoba chce złożyć o wydanie decyzji ustalającej emeryturę z ZUS.

Pytanie 15

**Z jakich składek i za jakie lata, oprócz kapitału początkowego będzie liczona emerytura z ZUS?
Czy również ze składek na subkoncie (II filar) w całej zgromadzonej wysokości?**

Pytanie 16

Co ze środkami z OFE przez ostatnie 10 lat w związku z suwakiem emerytalnym przekazywanym do ZUS? Czy one w całości zasilą mój stan do wyliczenia emerytury?

Jak to wyjaśniano wcześniej, wysokość emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego²⁴. Podstawę obliczenia emerytury stanowi suma:

- zwaloryzowanej kwoty składek na ubezpieczenie zapisanych na koncie ubezpieczonego w ZUS po 31 grudnia 1998 r. do końca miesiąca przed tym, w którym przysługuje wypłata emerytury,
- kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego,
- kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie²⁵.

Kapitał początkowy²⁶ ustala się na podstawie okresu ubezpieczenia (tzw. okresów składkowych i nieskładkowych) przebytego przed 1 stycznia 1999 r.

Dla ubezpieczonych którym pozostało mniej niż 10 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego rozpoczyna się proces cyklicznego przekazywania przez OFE środków w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa. Środki te zapisywane są na subkontach i w przypadku osób, które wstąpiły do służby mundurowej zawodowej lub zostały przyjęte do służb jako funkcjonariusze po 1 stycznia 1999 r., jak wskazano to wyżej są uwzględniane:

- przy ustalaniu okresowej emerytury kapitałowej ubezpieczonej kobiecie, która osiągnęła wiek emerytalny przewidziany dla kobiet wynoszący 60 lat,
- w podstawie obliczenia emerytury z FUS, w przypadku ubezpieczonych kobiet i mężczyzn, którzy osiągnęli wiek 65 lat (wiek uprawniający mężczyzn do emerytury).

Przy obliczaniu emerytury z FUS – w przedstawionej sytuacji w punkcie VI – nie zostaną uwzględnione okresy służby, z tytułu których ustalono prawo do emerytury policyjnej, a tym samym nie zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia tej emerytury składki na ubezpieczenie emerytalne z tytułu okresów służby w SC lub w SCS za okres od 15 września 1999 r. do 31 maja 2017 r. Składki te zostaną usunięte z ewidencji po poinformowaniu przez ZER MSWiA o ustaleniu prawa do emerytury policyjnej²⁷.

²⁴ art. 26 ustawy emerytalnej

²⁵ art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej

²⁶ art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej

²⁷ art. 40 ust. 8a ustawy systemowej

Pytanie 17

Czy udokumentowany okres studiów dziennych (4,5 roku) przed rozpoczęciem pracy (informacja o tym jest w ZUS) ma wpływ na wysokość emerytury z ZUS?

Okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów, jest okresem nieskładkowym²⁸, uwzględnianym między innymi przy ustalaniu kapitału początkowego.

W celu uwzględnienia do stażu pracy okresu nauki w szkole wyższej należy przedłożyć zaświadczenie właściwej uczelni, potwierdzające okres odbycia studiów, fakt ich ukończenia oraz programowy ich wymiar.

Okres studiów (okres nieskładkowy), przy ustalaniu prawa do świadczeń, w tym kapitału początkowego i ich wysokości jest uwzględniany w wymiarze, który nie przekracza 1/3 udowodnionych okresów składkowych.

Przy obliczaniu wysokości emerytury²⁹, kapitał początkowy jest przeliczany poprzez dodanie do okresów nieskładkowych okresu studiów wyższych przebytych przed dniem 1 stycznia 1999 r., w wymiarze ograniczonym do 1/3 okresów składkowych, udowodnionych do dnia zgłoszenia wniosku o emeryturę³⁰.

Przebycie przed dniem 1 stycznia 1999 r. wyłącznie okresu studiów wyższych wyklucza możliwość ustalenia kapitału początkowego³¹.

Pytanie 18

Czy praca w szczególnym charakterze za lata 1991-2017, podwyższy emeryturę z ZUS?

Osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 r. ZUS może przyznać rekompensatę³², jeżeli:

- przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy emerytalnej³³, oraz
- nie mają ustalonego decyzją prawomocną prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej lub przepisów odrębnych.

Rekompensata stanowi dodatek do kapitału początkowego i jest ustalana na wniosek ubezpieczonego o przyznanie emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego³⁴.

Ze stanu faktycznego przedstawionego w punkcie VI wynika, że funkcjonariusz SCS ma ustalone prawomocną decyzją prawo do emerytury³⁵ z ZER MSWiA od 1 września 2019 r. Tym samym ZUS nie ma podstaw do przyznania ubezpieczonemu rekompensaty z tytułu pracy w szczególnym charakterze.

²⁸ art. 7 ust. 9 ustawy emerytalnej

²⁹ przyznanej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej

³⁰ art. 185a ustawy emerytalnej

³¹ art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi, że kapitał początkowy ustala się osobom, które przed 1 stycznia 1999 r. opłacały składkę na ubezpieczenie społeczne za siebie lub za które składki takie opłacał płatnik składek

³² art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024r. poz. 1696), dalej ustawa pomostowa, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2024 r.

³³ art. 32 i 33 ustawy emerytalnej

³⁴ art. 24 ustawy emerytalnej

³⁵ na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy

Rekompensata nie przysługuje bowiem tym ubezpieczonym, którzy na podstawie prawomocnej decyzji mają ustalone prawo do emerytury przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, na podstawie przepisów ustawy emerytalnej lub przepisów odrębnych.

- VII. Funkcjonariusz celny został zatrudniony od 31 lipca 1998 r. do 28 lutego 2017 r. w Służbie Celnej (pierwsza praca), a następnie od 1 marca 2017 r. do 31 maja 2017 r. pełnił służbę w Służbie Celno-Skarbowej. Od 1 czerwca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. pracował jako pracownik cywilny, a następnie od 1 września 2017 r. do dzisiaj pełni służbę w Służbie Celno-Skarbowej. Funkcjonariusz planuje odejść na emeryturę ZER w styczniu 2028 r. osiągając 75% (pełną emeryturę mundurową).

Pytanie 19

Czy za lata od pracy/służby od 31 lipca 1998 r. do 14 września 1999 r. oraz od 1 czerwca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r., gdzie przekazywane były wszelkie składki do ZUS możliwe jest uzyskanie emerytury z ZUS, tj. czy jest możliwe za lata pracy/służby nieobjętej decyzją ZER MSWiA otrzymanie emerytury z ZUS?

Pytanie 20

Czy jest określona minimalna kwota jaka powinna znaleźć się na indywidualnym koncie emerytalnym, aby uzyskać emeryturę z ZUS?

Pytanie 21

Czy jedynym kryterium jest kwota zgromadzonego kapitału początkowego na koncie emerytalnym, czy też jest określony minimalny czasookres zatrudnienia liczony bez lat zaliczonych do ZER?

Osoba, która ma prawo do emerytury policyjnej, a legitymuje się – poza okresami służby w SC lub w SCS – okresami zatrudnienia (ubezpieczenia), może nabyć prawo do emerytury z FUS, jeśli spełni warunki do emerytury określone przepisami ustawy emerytalnej.

Jak wskazano wyżej dla osób ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. warunkiem przyznania emerytury³⁶ jest ukończenie wieku emerytalnego – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Do przyznania tej emerytury nie jest wymagane posiadanie określonego stażu ubezpieczeniowego. Emerytura może więc być przyznana również wtedy, gdy przez całe swoje życie zawodowe osoba przepracowała tylko jeden dzień i z tego tytułu zostały zapisane składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne.

Wysokość emerytury zależy natomiast od:

- kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego,
- kwoty zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne, które zostały zapisane na indywidualnym koncie w ZUS,
- kwoty zwaloryzowanych środków, które zostały zapisane na subkoncie w ZUS,
- średniego dalszego trwania życia.

Długość okresów podlegania ubezpieczeniu wpływa więc na wysokość świadczenia, a nie na samo prawo do emerytury.

³⁶ art. 24 ustawy emerytalnej

Pytanie 22

Czy w przypadku ustalenia prawa do emerytury z ZER w wysokości 75% będzie możliwe otrzymanie pieniędzy z II filaru emerytalnego, bez otrzymania emerytury z ZUS

Ustalenie prawa do emerytury policyjnej (wyłącznie za okresy służby) nie uzasadnia wypłaty środków z OFE. Środki te będą uwzględnione do ustalenia prawa do emerytury z FUS po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego³⁷, przy ustalaniu prawa do okresowej emerytury kapitałowej³⁸ dla kobiety, po osiągnięciu przez nią wieku 60 lat (o ile środki tej kobiety będą wystarczające do ustalenia prawa do okresowej emerytury kapitałowej) albo, jeżeli środki te będą zbyt niskie, zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia emerytury z FUS. W przypadku mężczyzny, środki zewidencjonowane na subkoncie zostaną uwzględnione w podstawie obliczenia emerytury z FUS, która zostanie mu przyznana po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat.

Postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej³⁹. Wniosek o emeryturę z FUS stanowi również wniosek o okresową emeryturę kapitałową dla kobiety będącej uczestnikiem II filaru emerytalnego. Brak jest możliwości wykorzystania środków z II filaru inaczej, niż tylko dla celów emerytalnych, jeśli nie są to środki dziedziczone przez osobę nie będącą osobą ubezpieczoną.

Dla osób, które zostały przyjęte do służby jako funkcjonariusz przed 2 stycznia 1999 r. i mają prawo tylko do jednej emerytury (policyjnej albo z ZUS) następuje wykreślenie członkostwa w OFE i przekazanie środków z OFE na dochody budżetu państwa.

VIII. Funkcjonariusz SCS pełnił służbę od 8 kwietnia 1991 r. do 31 maja 2017 r., następnie przeniesiony został od 1 czerwca 2017 r. do korpusu służby cywilnej i nadal pracuje jako cywil. Od 1 września 2019 r. pobiera emeryturę z ZER za okres od 15 września 1999 r. do 1 czerwca 2017 r. W marcu br. poważnie zachorował.

Pytanie 23

Czy pracownik, który opłaca wszystkie obowiązujące składki na ubezpieczenie społeczne i pobiera emeryturę z ZER ma prawo do zasiłku chorobowego?

Od 1 stycznia 2022 r., na skutek dodania ust. 1a w art. 13 ustawy zasiłkowej⁴⁰, krąg osób pozbawionych prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia uległ rozszerzeniu. Przepis ten zrównał sytuację cywilnych emerytów i rencistów ze statusem osób uprawnionych do wojskowych oraz policyjnych emerytur i rent inwalidzkich. Oznacza to, że osoby pobierające świadczenia na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin⁴¹ lub ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, również nie mogą otrzymać zasiłku.

Aktualnie ustawa zasiłkowa wskazuje wprost, że zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia, nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia

³⁷ art. 24 ustawy emerytalnej

³⁸ art. 8 ustawy o emeryturach kapitałowych

³⁹ art. 116 ustawy emerytalnej

⁴⁰ ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 25 czerwca 1999 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 854), dalej ustawa zasiłkowa

⁴¹ Dz.U. z 2025 r. poz. 305

chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy⁴². Powyższy zapis stosuje się odpowiednio do osoby niezdolnej do pracy, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, a także ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy⁴³.

Reasumując, funkcjonariusz SCS, pobierający emeryturę z ZER, który po zakończeniu służby wykonywał pracę w charakterze pracownika cywilnego i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu chorobowemu, nie nabywa prawa do zasiłku chorobowego. Wynika to z zapisów ustawy zasiłkowej, zgodnie z którymi posiadanie prawa do emerytury z ZER stanowi przesłankę, która wyłącza możliwość nabycia prawa do tego świadczenia, niezależnie od faktu późniejszego opłacania z tego tytułu składek.

- IX. Funkcjonariusz SCS za okres od 15 września 1999 r. do 1 czerwca 2017 pobiera emeryturę z ZER.

Pytanie 24

Czy składki zgromadzone na II filarze (OFE) za ten okres przepadają? Czy ZUS za ten okres wyzeruje cały kapitał zgromadzony w OFE za okres od 15 września 1999 r. do 1 czerwca 2017 r.?

Tzw. suwak 50+ rozpoczął się np. w 2022 r. Zatem czy część aktywów utrzymanych w OFE po reformie ZUS w 2014 r. (ok. 50%) winna być do tego 2022 r. jeszcze w dyspozycji danego Funduszu Emerytalnego? (osoba nie wystąpiła z OFE, nie korzysta z okna transferowego).

Zgodnie z zapisami art. 40 ust. 8a ustawy systemowej ZUS usuwa z ewidencji informacje o należnych i zwaloryzowanych składkach na ubezpieczenie emerytalne za okresy służby uwzględnione w wymiarze emerytury wojskowej lub policyjnej. Usunięciu podlegają składki emerytalne zarówno z konta, jak i subkonta. Jednakże z subkonta ZUS usuwa jedynie zapisane składki emerytalne wraz z wyegzekwowanymi od tych składek odsetkami za zwłokę i opłatą prolongacyjną.

Środki zwrócone z OFE, tj. kwota środków przekazanych przez OFE, które odpowiadają wartości 51,5% umorzonych jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku ubezpieczonego w OFE na 31 stycznia 2014 r.⁴⁴ oraz kwota środków, które odpowiadają wartości umorzonych przez OFE jednostek rozrachunkowych w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego⁴⁵ nie podlegają usunięciu.

Do czasu ukończenia przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego środki znajdujące się na jego rachunku w OFE pozostają w tym OFE.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Prezesa ZUS
DYREKTOR
Departamentu Świadczeń
Emerytalno-Rentowych

Bartosz Gaca

⁴² art. 13 ust 1 pkt 1 ustawy zasiłkowej

⁴³ art. 13 ust 1a ustawy zasiłkowej

⁴⁴ art. 23 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1717)

⁴⁵ art. 40a ustawy systemowej

